

Raad en datum: Gemeenteraad 24 februari 2025

Datum indienen vragen: 21 februari 2025

Aan de voorzitter van de raad,

Steller vragen en fractie: Daan Jansen, SAMEN

Onderwerp: Kader vluchtelingenopvang

Het college / ~~de burgemeester~~ wordt verzocht de volgende vraag, vragen mondeling/schriftelijk te beantwoorden:

1. Als er wordt gekozen voor reguliere kleinschalige opvang, wordt dan ingezet op een AZC-dependance of een zelfstandige, kleinschalige locatie? Een zelfstandige locatie vereist aanzienlijk meer ambtelijke capaciteit en heeft een grotere impact op de gemeentelijke voorzieningen en daarom relevant in de afwegingen bij dit kader. Zie ook de flyer in de bijlage.
2. In de QA van het COA staat (zie bijlage):
"De rijksoverheid financiert de asielopvang, dus ook de kleinschalige locaties. Voor de gemeenten zitten er geen extra kosten aan kleinschalige opvang. Er wordt wel meer beroep gedaan op gemeenten om samen te kijken naar lokale voorzieningen en faciliteiten, maar ook daarvoor geldt dat het COA de kosten betaalt."
 Waarom is het dan noodzakelijk om een bedrag van 1,7 miljoen euro uit eigen middelen beschikbaar te stellen? Aangezien de samenwerking met het COA voor meerdere jaren wordt aangegaan, kan hierin ook worden vastgelegd waar de financiële risico's komen te liggen.
3. Tijdens de raadsvergadering werd de indruk gewekt dat we de 1,7 miljoen euro moeten besteden aan de opvang van vluchtelingen (beslispunt 2). Hier kunnen we niet zomaar nieuwe lantaarnpalen van kopen werd letterlijk gezegd. Los van de vraag of we dit moeten willen, denken wij dat dit wel kan.

In de raadsvergadering van 10 september 2024 over de Ombuigingsvoorstellen is gesproken over de Notitie 'naar een sluitende begroting 2025'.
 Op pagina 21 van deze notitie staat:

Verloop algemene reserve 2024-2029

Zoals opgenomen in hoofdstuk 3, is als ombuigingsvoorstel opgenomen om een tweetal reserves geheel of gedeeltelijk af te ramen.

Het gaat hierbij om:

Ombuiging	Omschrijving	Mutatie ten gunste van algemene reserve.
50% van de reserve Oekraïne laten vervallen	De reserve Oekraïne wordt aangehouden om kosten te dekken die samenhangen met de noodopvang van Oekraïense vluchtelingen, de opvang van asielzoekers en het organiseren van een tussenvoorziening voor statushouders. Aangezien de kosten voor noodopvang en opvang tot nog toe worden vergoed door het Rijk, is het niet noodzakelijk om de volledige reserve te handhaven. Een deel van de reserve moet in stand blijven voor het geval er alsnog extra middelen nodig zijn naast de middelen die door het Rijk beschikbaar worden gesteld. De reserve Oekraïne bedraagt momenteel € 3 miljoen. Hiervan wordt € 1,5 miljoen afgeraamd. Het restant wordt als bestemmingsreserve aangehouden.	€ 1.500.000 ten gunste van algemene reserves.

In de raadsvergadering van 11 november 2024 (de begrotingsvergadering) is de begroting vastgesteld. In de Meerjarenbegroting 2025-2028 staat op pagina 136:

Reserve opvang ontheemden Oekraïne

Stand 1-1-2025	Toevoegingen	Onttrekkingen	Stand 31-12-2025
1.762	0	54	1.708

Deze reserve is bij de jaarrekening 2022 gevormd om in te zetten voor vluchtelingen in de breedste zin van het woord en deels voor opgelopen achterstanden door ambtelijke inzet op Oekraïne in 2022, op andere beleidsterreinen, te compenseren.

De onttrekking is om kosten te dekken voor de beleidsmedewerker inclusie en toegankelijkheid zoals besloten in de meerjarenbegroting 2024-2027.

Op 10 september 2024 werd aangegeven dat de reserve Oekraïne op dat moment €3 miljoen bedroeg.

Met vaststelling van de meerjarenprogrammabegroting werd dit €1.762.000.

Met bovenstaand in het achterhoofd de onderstaande vragen:

- Moeten wij aan het COA verantwoorden waaraan wij de drie miljoen euro uit de reserve Oekraïne besteden?
- Is het theoretisch mogelijk om (via één of meerdere raadsvoorstellen) lantaarnpalen te financieren met de nog resterende reserve Oekraïne?
- Is het theoretisch mogelijk dat de reeds vrijgevalle reserve Oekraïne uiteindelijk wordt besteed aan lantaarnpalen, al is het maar één cent?

- d) Klopt het dat het een eigen keuze van de gemeente is om de resterende reserve Oekraïne in te zetten voor het dekken van eventuele meerkosten?
- e) Klopt het dat wij als gemeente (via raadsvoorstellen) ook kunnen besluiten om de resterende reserve Oekraïne te besteden aan gemeentelijke voorzieningen en (echt) betaalbare woningen?

Toelichting:

Naar aanleiding van het debat met de wethouder in de commissie Algemeen over het kader zijn enkele belangrijke vragen voor ons onbeantwoord gebleven door tegenstrijdige antwoorden. Voorafgaand aan de raadsvergadering willen wij hier graag duidelijkheid over krijgen, zodat we een weloverwogen afweging kunnen maken.

Datum beantwoording: 24-02-2025

Vraag:

1) Als er wordt gekozen voor reguliere kleinschalige opvang, wordt dan ingezet op een AZC-dependance of een zelfstandige, kleinschalige locatie? Een zelfstandige locatie vereist aanzienlijk meer ambtelijke capaciteit en heeft een grotere impact op de gemeentelijke voorzieningen en daarom relevant in de afwegingen bij dit kader. Zie ook de flyer in de bijlage.

Antwoord:

Er is nog geen keuze gemaakt tussen een AZC-dependance of een zelfstandige, kleinschalige locatie. Dit is een afweging die per locatie en op basis van het kader vluchtelingenopvang wordt gemaakt. In de verdere uitwerking van businesscases per locatie zal een nadere keuze worden gemaakt, waarbij ook de benodigde ambtelijke capaciteit en impact op voorzieningen worden meegenomen.

Vraag:

2) In de QA van het COA staat (zie bijlage):

"De rijksoverheid financiert de asielopvang, dus ook de kleinschalige locaties. Voor de gemeenten zitten er geen extra kosten aan kleinschalige opvang. Er wordt wel meer beroep gedaan op gemeenten om samen te kijken naar lokale voorzieningen en faciliteiten, maar ook daarvoor geldt dat het COA de kosten betaalt."

Waarom is het dan noodzakelijk om een bedrag van 1,7 miljoen euro uit eigen middelen beschikbaar te stellen? Aangezien de samenwerking met het COA voor meerdere jaren wordt aangegaan, kan hierin ook worden vastgelegd waar de financiële risico's komen te liggen.

Antwoord:

Hoewel het COA de structurele opvangkosten vergoedt, zijn er een aantal kostenposten die (mogelijk) niet onder COA-financiering vallen, zoals:

- Incidentele opstartkosten, zoals voorbereiding van locaties en inrichting.
- Aanvullende kosten voor participatie en communicatie met inwoners.
- Mogelijke extra voorzieningen op basis van lokale wensen, zoals maatwerkoplossingen voor onderwijs en zorg.
- Tijdelijke voorfinanciering als Rijksvergoedingen nog niet direct beschikbaar zijn.
- Extra kosten ambtelijke formatie

Dit wordt verder uitgewerkt in de businesscases per locatie.

Met dit raadsvoorstel en beslispunt 2, besluit de gemeenteraad dat het college de reserve vluchtelingen kan en mag inzetten ter dekking van kosten die niet voor vergoeding in aanmerking komen vanuit de rijksoverheid en/of het COA. Bij de tussentijdse rapportages alsook bij de jaarrekening wordt over de besteding ten laste van de reserve verantwoording afgelegd. Dit wil dus geenszins zeggen dat op voorhand al een bedrag van 1,7 miljoen euro zonder meer beschikbaar wordt gesteld.

Vraag:

3a) Moeten wij aan het COA verantwoorden waaraan wij de drie miljoen euro uit de reserve Oekraïne besteden?

Antwoord:

Nee, de reserve vluchtelingen is een gemeentelijke reserve, en er is geen directe verantwoordingsplicht aan het COA over de besteding ervan.

Vraag:

3b) Is het theoretisch mogelijk om (via één of meerdere raadsvoorstellen) lantaarnpalen te financieren met de nog resterende reserve Oekraïne?

Antwoord:

Ja, dit is mogelijk. De gemeenteraad heeft de bevoegdheid om via raadsvoorstellen de bestemming van deze reserve te wijzigen.

Vraag:

3c) Is het theoretisch mogelijk dat de reeds vrijgevallen reserve Oekraïne uiteindelijk wordt besteed aan lantaarnpalen, al is het maar één cent?

Antwoord:

Ja, de raad kan besluiten om een gedeelte of het volledige bedrag van de reserve vluchtelingen te besteden aan een andere bestemming.

Vraag:

3d) Klopt het dat het een eigen keuze van de gemeente is om de resterende reserve Oekraïne in te zetten voor het dekken van eventuele meerkosten?

Antwoord:

Ja, dat klopt. De gemeente heeft ervoor gekozen om deze reserve beschikbaar te stellen voor eventuele onvoorziene kosten bij de opvang van vluchtelingen. Om financiële risico's te beperken en te zorgen voor een soepele uitvoering van de opvangopgave.

Vraag:

3e) Klopt het dat wij als gemeente (via raadsvoorstellen) ook kunnen besluiten om de resterende reserve Oekraïne te besteden aan gemeentelijke voorzieningen en (echt) betaalbare woningen?

Antwoord:

Ja, de gemeenteraad heeft de bevoegdheid om via raadsvoorstellen de bestemming van deze middelen aan te passen. Dit betekent dat het geld ook zou kunnen worden gebruikt voor andere maatschappelijke doelen, zoals gemeentelijke voorzieningen of woningbouw.

De reserve vluchtelingen is in eerste instantie bedoeld voor opvang en ondersteuning van vluchtelingen. Juist omdat dit een urgente opgave is en aanvullende financiering onzeker blijft. De reserve is ontstaan uit overschotten op middelen verkregen voor de opvang van ontheemden uit Oekraïne. De vergoeding van het Rijk hiervoor is in het afgelopen jaar verlaagd. Als het gaat om vergoedingen voor de opvang asielzoekers of statushouders is er geenszins sprake van een ruime bekostiging door de Rijksoverheid. Bij deze opvang moeten eigen middelen van de gemeente worden ingezet. Omdat wij als gemeente onze taakstelling niet hebben behaald, is bij de vaststelling van de ombuigingen voor de begroting 2025 voorgesteld om de reserve gedeeltelijk in stand te houden voor de asielopvang.

Echter, de bestemming van de middelen is een gemeentelijke keuze, en de raad kan via raadsvoorstellen besluiten om deze middelen aan andere gemeentelijke voorzieningen te besteden. Mocht de raad besluiten de middelen (reserve) anders te besteden, dan zou dat kunnen betekenen dat er extra financiële druk ontstaat bij de uitvoering van de opvang, en dat daarvoor dan middelen moeten worden opgenomen in de begroting.